

consulendo pro defensione et decretis contributionibus non congruerunt nec consenserunt, indicemus eisdem palatinatibus conventum particularem pro dominica Oculi [4 III 1526], ex illos nobiles ac terrigenas, ut contributiones anni praeteriti retentas quam primum exsolvant et ad thesaurum nostrum pro dominica Iudica proxima per exactores suos transmittant, et ut decreta et constitutiones huius conventus nostri generalis suscipiant, per nuntium nostrum admonebimus. Quod si facere proterve recusaverint, mandabimus capitaneis et officialibus nostris, ut illos ad parendum eisdem decretis et constitutionibus per pignorationes et poenas consuetas compellant<sup>11</sup>.

Harum, quibus sigillum nostrum est subimpressum<sup>o</sup>, testimonio litterarum. Datum Pyotrcoviae in conventione<sup>p</sup> generali, feria tertia proxima ante festum Conversionis sancti Pauli anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo sexto [23 I 1526], regni vero<sup>q</sup> nostri anno decimo nono. Relatio <sup>r</sup>magnifici Christofori de Schydlowycz palatini et capitanei Cracoviensis ac regni Poloniae cancellarii<sup>r</sup>.

## II. LITTERAE PRO CONVENTU IUSTITIAE UNIVERSIS REGNICOLIS<sup>a</sup>

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae Prussiaeque etc. dominus et haeres<sup>b</sup>. Significamus tenore praesentium<sup>c</sup>, quia cum anno praeterito polliciti fuisset universis subditis nostris anno praesenti conventum iustitiae statuere, et in eo communia iura regni corrigere et reformare<sup>1</sup>, ac agentes illum tandem et promissis nostris satisfacere volentes, aliquibus ex consiliariis<sup>d</sup> et nuntiis deputatis excutere iura omnia a cortice ad corticem iussissemus, ut cognito per illos, quae reformatione seu declaratione indigerent, tanto facilius dehinc cum universo senatu hoc institutum, et laborem perficere potuissemus, illique bona parte a principio diligenter et satis longo tempore expensa comperissent negotium <sup>e</sup>esse longioris<sup>e</sup> morae et laboris magis ardui, quam cuiquam videri potuisset, ac interim urgerent alia ardua negotia, cum defensionis, tum etiam aliarum necessitatum reipublicae, et, quod gravius erat, pestis in conventu pullularet et in dies magis invalesceret, quae nos, ne ab incepta iustitiae opera et ab aliis omnibus actionibus infectis rebus discedere cogeremur, et respublica defensione sua et aliis omnibus suis necessitatibus deserta et summo periculo exposita esset, vehementer terrebat; de consensu et sententia omnium, tam consiliariorum, quam etiam nuntiorum terrestrium visum est nobis in aliud tempus negotium ipsum iurium differre, ac in eum modum hunc processum et ordinationem facere; quod videlicet statuemus conventus in singulis palatinatibus, ad quos palatinus cum castellanis et tota nobilitate convenientes eligent unum, quem pro festo sancti Ioannis Baptistae proximo [24 VI 1526] mittent huc Piotrkoviam aut alibi, si hic pestilentia impedierit<sup>f</sup>, prout declarabitur, quo per nos ad consiliarios nostros electi, videlicet duo palatini, alter ex Maiori Polonia, alter ex Minori, similiter duo castellani et duo viri ecclesiastici<sup>g</sup>, convenient, qui una cum nuntiis ex palatinatibus destinatis iura et statuta regni a principio usque ad finem excutient, eo modo et processu, ut est iam in hoc generali conventu

<sup>o</sup> impressum MK<sub>2</sub>.

<sup>p</sup> conventu MK<sub>2</sub>.

<sup>q</sup> *Opuszczone* w MK<sub>2</sub>.

<sup>r</sup> *Tak* w MK<sub>1</sub>. *Natomiast* w MK<sub>2</sub>: reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Cracoviensis et regni Poloniae vicecancellarii.

<sup>a</sup> Uwzględniamy w niniejszej edycji odmianki zawarte w oryginalnym dokumencie (por. uwagi wstępne, przypis 7) oraz odmianki z tekstów MK<sub>1</sub>, t. 38, s. 746-748 i MK<sub>2</sub>, t. 39, s. 708-709.

<sup>b</sup> *Cala* ta *intytulacja* *opuszczona* została w MK<sub>2</sub>. W MK<sub>1</sub> słowa: Dei gratia [...] haeres *zastąpiono* przez: etc.

<sup>c</sup> praesentium universis MK<sub>1</sub>.

<sup>d</sup> consiliariis nostris MK<sub>1</sub>.

<sup>e</sup> *longioris esse* MK<sub>1</sub>.

<sup>f</sup> *impediverit* MK<sub>1</sub>.

<sup>g</sup> MK<sub>1</sub> *dodaje*: doctores iuris canonici. *Tenże* *dodatek* w MK<sub>2</sub> *został skreślony*.

<sup>11</sup> *Ibidem*, nr 67, s. 209-212: Litterae nobilitati terrarum Posnaniensis et Kalissiensis ob laudatas contributiones publicas indemnitate caventes.

<sup>1</sup> *Por. sejm walny piotrkowski 26 grudnia 1524 – 23 lutego 1525, tekst nr 1.*

inceptum<sup>2</sup>. Et quicquid comperient vel reformatione, vel declaratione, vel correctione aut immutatione necessarium, illud totum annotabunt, deinde ad conventum generalem, quem anno futuro, Deo bene iuvante, aliquo die inter festum Natalis<sup>h</sup> Domini et dominicam Carnisprivii<sup>i</sup> [między 25 XII 1526 a 10 III 1527] ad hoc statuemus, omnia afferent et coram universo senatu ordine, quae annotaverint, declarabunt. Nos vero demum cum consiliariis et terrarum nuntiis, quae visa fuerit reformanda, corrigenda, declaranda aut immutanda, id totum, quod omnibus expedire videbitur, praestare curabimus ac unicuique, cuiuscunque status fuerit, suam debitam iustitiam ministrabimus. Quae omnia nos verbo nostro regio et praesentibus litteris nostris facturos pollicemur.

In cuius rei testimonium <sup>j</sup>sigillum nostrum est impressum<sup>j</sup>. Datum <sup>k</sup>in conventu generali Pyotrkoviensi<sup>k</sup>, feria tertia proxima ante festum Conversionis sancti Pauli anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo sexto [23 I 1526], regni<sup>l</sup> nostri anno<sup>m</sup> decimo nono. <sup>n</sup>Relatio magnifici Christophori de Schydlowyecz palatini et capitanei Cracoviensis<sup>n</sup>.

III. LITTERAE PRO CELEBRANDIS CONVENTIBUS PARTICULARIBUS  
PRO ELIGENDIS NUNTIIS,  
QUI PROFICISCI DEBEANT PIOTRKOVIAM  
PRO FESTO SANCTI JOHANNIS BAPTISTAE [24 VI 1526]  
AD CORRIGENDA IURA ET STATUTA COMMUNIA REGNI, AD PALATINOS

Magnifice, sincere nobis dilecte!

[1]. Non ignorat Tua Sinceritas nos anno praeterito pollicitos fuisse litteris nostris<sup>l</sup> universis regnicolis conventum iustitiae ad reformanda communia iura et unicuique statui iustitiam ministrandam ad festum sancti Andreae praeteritum [30 XI 1525] statuere. Cui rei satisfacere volentes, hunc conventum novissimum celebravimus<sup>2</sup>, et hoc imprimis aggressi fuimus, ut expensis a principio usque ad finem omnibus iuribus et capitulis, tam communibus, quam specialibus, quod in eis videretur correctione aut reformatione necessarium, illud de communi omnium consilio et consensu corrigeremus et reformaremus. Verum cum per consiliarios et nuntios terrarum, ad eam revisionem designatos, discussa a principio bona parte ipsorum iurium, compertum fuit, negotium hoc esse magni laboris et longi temporis, ita ut in praesens nullo modo perfici potuisset, cumque et de defensione, quae super<sup>a</sup> omnia omnibus est necessaria deque aliis arduis necessitatibus reipublicae restaret consulendum, et pestis invalescens timorem omnibus incuteret, visum est omnibus, tam consiliariis, quam terrarum nuntiis, conventum ipsum iustitiae in aliud tempus prorogare, et de defensione ac aliis necessitatibus consulere. Distulimus itaque his rationibus conventum ipsum iustitiae<sup>3</sup> in eum modum, ut ex singulis terris unus nuntius mitteretur huc Piotrkoviam, vel ubi designabimus, pro festo sancti Ioannis Baptistae proxime futuro [24 VI 1526], qui cum consiliariis et ecclesiasticis doctoribus, a nobis electis, hoc processu, quem hic incepimus, omnia iura publica et privata excuterent, et quae reformanda aut corrigenda essent, annotarent, eaque ad conventum generalem, quem in hieme anni futuri ad hoc potissimum celebrabimus, afferrent; ubi tum demum cum universis

<sup>h</sup> Nativitatis MK<sub>1</sub>.

<sup>i</sup> W MK<sub>2</sub> dodano i skreślono: congruo tempore.

<sup>ij</sup> W MK<sub>1</sub> zamiast tych słów etc. W MK<sub>2</sub> zamiast: nostrum [...] impressum: etc.

<sup>k-k</sup> Piotrkoviae in conventu generali MK<sub>1</sub>.

<sup>l</sup> regni vero MK<sub>1</sub>.

<sup>m</sup> Wyraz opuszczony w MK<sub>1</sub> i MK<sub>2</sub>.

<sup>n-n</sup> Ostatnie zdanie opuszczone w O.

<sup>a</sup> W rękopisie MK<sub>2</sub> błędnie: semper.

<sup>2</sup> Zob. na niniejszym sejmie, tekst nr I.

<sup>1</sup> Por. wyżej, sejm walny piotrkowski 26 grudnia 1524 – 23 lutego 1525, tekst nr I.

<sup>2</sup> Mowa tu o sejmie wspomnianym wyżej w przypisie 1.

<sup>3</sup> Por. na niniejszym sejmie tekst nr I, art. 3 i tekst nr II.